

Mgr. Eliška Olšáková
předsedkyně, poslankyně PSP ČR

Praha, 23. srpna 2022
č.j.: T154-SMS ČR-2022

Vážený pane ministře,

Sdružení místních samospráv ČR zřídilo již téměř před rokem speciální expertní pracovní skupinu pro energetiku zabývající se, z pohledu samospráv, aktuálními energetickými tématy jako jsou energetická modernizace obcí (také ve vazbě na přijaté cíle EU), důsledky růstu cen energií, centralizované zadávání veřejných zakázek, jejichž předmětem jsou dodávky elektrické energie kupované na komoditních burzách a v poslední době především komunitní energetice.

Navazujeme tak na společné **Memorandum o spolupráci na projektu „Obec 2030“**, které dne 11. 12. 2020 uzavřelo MPO ČR, MMR ČR a SMS ČR za podpory dalších subjektů s cílem rozvíjet a podporovat projekty směřující k energetickým úsporám v obcích a městech, usnadňovat přechod obcí k obnovitelným decentralním zdrojům, podporovat opatření zvyšující energetickou účinnost a zavádění moderních (digitálních) technologií.

Dovolte mi nejprve ocenit Vaše úsilí připravit naši zemi na zásadní rizika, kterým v energetice čelíme v souvislosti s ruskou nelegální agresí na Ukrajině. Samosprávy jsou si vědomy také vlastní odpovědnosti v klíčovém tématu naší budoucnosti – posílení energetické nezávislosti a soběstačnosti naší země, v němž významnou roli mohou zastávat soběstačné energetické komunity a menší obce. Tomuto tématu ve spojení s avizovanou novelou energetického zákona (transpozice evropských předpisů v oblasti komunitní energetiky) jsme ostatně věnovali i naše březnové setkání zástupců SMS ČR a MPO pod Vaším vedením.

Jsem si plně vědoma, jak náročné současné období je, jaký rozsah mimořádné legislativy i nelegislativní činnosti musí Vámi vedený rezort zvládnout připravovat. V návaznosti na naše společné jednání bych se ráda zdvořile dotázala, kdy bude zahájena aktivní činnost pracovní skupiny komise k transpoziční novele energetického zákona, do které byl za SMS ČR nominován pan Milan Kazda, starosta Kněžic a aktivní člen naší pracovní skupiny pro energetiku.

V rámci připravovaných legislativních změn a souvisejících stanovisek Vašeho rezortu bychom velmi uvítali, kdyby byly zohledněny tyto potřeby obcí a měst v těch energetických tématech:

Pomoc státu, dotační tituly a poradenství

- a) Pomoc státu samosprávám po přechodné období s úhradou cen energií. Některé menší obce avizují významné nárůsty nákladů, které budou mít zásadní dopady na schopnost obcí investovat. Jak jsem výše uvedla, obce pravidelně soutěží ceny nákupu energií, pro některé malé obce s energeticky náročnými provozami jsou aktuální nabídky doslova likvidační (např. MWh za 11.500 Kč, kdy žádnou nižší nabídku konkrétní obec nedostala).
- b) Současná situace, jak všichni dobře víme, na trhu s FVE komponenty je doslova přehřátá. Kvůli řadě investičních podpor, jak pro firmy, tak pro občany, výrazně zaostává nabídka komponent nad poptávkou, což vyvolává obrovskou inflaci, prodlužování dodacích lhůt a výrazné prodražování každého instalovaného kWp FTV.
- c) Starostové i občané jsou pod obrovským mediálním tlakem, čelí zprávám o nedostatku či úplnému zastavení dodávek plynu a množí se obavy z nadcházející topné sezony. V území jsou obnovovány kotle na pevná paliva, zprovozňují se komíny a nakupují kamna. Výrazně by pomohla kampaň k vysvětlení celé situace s jasným a přehledným harmonogramem, metodika k edukaci pro samosprávy.
- d) Chybí poradenská činnost obvyklá např. v Nizozemí, Rakousku či Německu o možnostech nejenom úspor, ale i vysvětlení situace ohledně výroby. Poradenství v rámci EKIS je v současné době nedostačující. Je nutné zavést centralizovanou kancelář, která by byla schopná řídit komplexní poradenství napříč kraji v co nejbližší době.
- e) Státem slíbená zpětná výplata provozní podpory tepla z biomasy dosud nebyla vyplacena, OTE navíc oprávněným subjektům sděluje, že na podporu nebude nárok. Žádáme vás proto o úpravu návrhu nařízení Vlády o postupu pro určení výše podpor a zpětné výplaty podpor podle zákona o POZE, aby OTE mohlo tuto podporu co nejdříve vyplátit a to za celý kalendářní rok 2022.

Výstavba nových zdrojů

- a) Diverzifikace výzvy v OP TAK popř. jiného dotačního titulu také na ostatní obnovitelné zdroje za účelem podpory výstavby větrných elektráren, vytopen a tepláren na biomasu, vyvedení tepla z bioplynových stanic, výstavbu biometanizačních stanic a výstavbu přípojovacích plynovodů.
- b) Zavedení provozní podpory výroby elektřiny z bioplynu, aby bylo možné tento zdroj realizovat na menších farmách nebo v obcích, pro které je technicky hůře dosažitelná provozní podpora na výrobu biometanu. Provozní podpora by se týkala zařízení do 500 kW s požadavkem dostatečného využití celkové energie.
Bioplyn považujeme za velmi stabilní a říditelný zdroj jak tepelné, tak elektrické energie. Je klíčovým prvkem rozvoje stabilních komunitních sítí nejen pro elektrickou energii, ale také pro zajištění dodávek tepla pro potřeby obcí a menších zemědělských podniků. Stávající podpora je zavedena pouze na biometan nebo jen na výrobu tepla z bioplynu. Výroba biometanu je technicky náročná. Provozní podpora tepla z bioplynu

není dostatečně motivační o čem svědčí i nízké množství bioplynových stanic, které tuto podporu využívají.

- c) Možnost poplatku/zpoplatnění ve prospěch obce za umístění velkých zdrojů OZE (obce v případě změny územního plánu, v případě výstavby OZE), některé formy umístění lze sice vyřešit plánovacími smlouvami, ale v případech, kdy nedojde k oboustranné dohodě, chybí alternativa či opora v zákoně.
- d) Odstranění nadbytečných povolovacích překážek v případě výstavby OZE – oblast povolování drobných staveb bude sice řešit novela stavebního zákona, ale překážky tvoří i další administrativní požadavky (např. povolení ERU již při relativně malých výkonech FVE).

Komunitní energetika

- a) Priorita sdílení elektřiny nikoliv její pouhá výroba a distribuce, zavedení různých modelů sdílení elektřiny a jejich podpora v praxi.
- b) Neomezování výroby elektřiny na střechách do výše 10kW nutností licence.
- c) Nevýhodné ceny při výkupu elektřiny při její nadvýrobě.
- d) Při vyrovnané bilanci komunity možnost poskytnutí slevy v rámci jedné trafostanice, nikoliv v rámci geografického vymezení hranic např. krajů, popř. zavést pro distributory novou povinnost stanovení území s cenovými výhodami pro komunitní energetiku (plánovaný nový tarifní systém).
- e) Podpořit obce v jejich energetickém plánování poskytnutím dostatečných práv pro komunikaci s provozovateli distribučních soustav či výrobcí v území. Zavést povinnost výrobců v místě a provozovatelů distribuční soustavy, poskytovat obci sounáležitost v rámci plánování decentralizované energetické koncepce (např. příprava vyrovnané bilance v území či dokonce vytvoření *energy positive district*).
- f) Snížení distribučního poplatku v části úhrada přiměřených nákladů na využití distribuční soustavy při respektování priority sdílení elektřiny (nejde jen o problém její výroby a distribuci).
- g) Bateriová úložiště ke každému odběrnému místu a nemožnost sdílení větších bateriových úložišť či jejich pronájmu se jeví jako výrazné prodražování každého instalovaného kWp FTV.

Měření a data

- a) Úprava vyhlášky č. 359/2020 Sb., o měření elektřiny, která stanovuje povinnost měření každé fáze zvlášť. Opět zde hraje roli přehřátá situace na trhu s FVE komponenty. Kvůli řadě investičních podpor, jak pro firmy, tak pro občany, výrazně zaostává nabídka komponent nad poptávkou, což vyvolává obrovskou inflaci a prodlužování dodacích lhůt, přitom napříč ČR je třeba zajistit dostatek energie zejména pro zimní období. Zakomponování ostatních obnovitelných zdrojů energie do výzvy OP TAK by tomu velmi napomohlo, podle našeho názoru se jedná o bezpečnostní zájem státu. Motivačním stimulem pro zvýšení podílu výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů by byla novela uvedené vyhlášky MPO o měření elektřiny z fázového na

součtové. Jsme jednou z mála zemí v EU, kde se při instalaci střešní FVE měří každá fáze zvláště, což vyžaduje instalaci dražších a méně dostupných asymetrických třífázových střídačů. Zavedení tzv. součtového měření by instalaci menších FVE zlevnilo, komponenty by byly také dostupnější.

- b) Samosprávy dosud nemají možnost jasných a přehledných dat o spotřebě a výrobě na jejich území v reálném čase. Je nutné zavést přehledné webové rozhraní a přístup k datům pro lepší investiční rozhodování při plánování v území.

Nákup komodit

- a) Většina našich obcí má nakoupenou komoditu pouze do konce roku, ceny energií ovlivní rozpočty obcí, které budou muset výrazně omezit plánované investice. S ohledem na rostoucí ceny komodit by bylo vhodné zavedení kompenzačních mechanismů pro obce.
- b) Dle našich kvalifikovaných odhadů se domníváme, že příjmy z úsporného tarifu nepokryjí občanům vysoké náklady na energie, které jim začaly zatěžovat rodinné rozpočty. Obdobná situace je u firem, které pokrývají náklady na energie z finančních rezerv.

Vážený pane ministře,

shora předestřená témata odráží naše aktuální zkušenosti a problémy, s nimiž se samosprávy potýkají. Bohužel musím uvést, že od našeho posledního setkání samosprávy vnímají významné prohlubování nejistoty. Ocenila bych pokračování jednání mezi SMS ČR a MPO (zejm. oblast komunitní energetiky je již skutečně urgentní), neboť na SMS ČR se obrací řada obcí s žádostmi, abychom prosazovali rychlé dosažení odpovídajících legislativních změn. Předpokládám, že novela energetického zákona bude odrážet cíle Programového prohlášení vlády i požadavky evropské legislativy na tomto poli. Bude mi proto ctí se s Vámi opět setkat a probrat osobně výše uvedená témata jednání, aby mohly být případně předloženy pro jednání příslušné komisi Vašeho rezortu.

Dovolte mi pro operativnost poskytnout kontakt na sekretariát SMS ČR, který ve Sdružení vede Edita Nezvalová, nezvalova@smscr.cz, tel.: +420 604 345 806.

S úctou

Eliška Olšáková, v.r.
předsedkyně SMS ČR

Vážený pan
Ing. Jozef Síkela
ministr průmyslu a obchodu
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Na Františku 32
110 15 Praha 1